

DVE PROZE

SESTRA KLEMENTINA I METAMOR

*I sama stvarnost može da bude nadrealna,
i da se komponuje kao poezija.*
M. Ristić

Sve jedno te isto, na milion načina. *Die Schlechte Unendliche*. Loša beskonačnost. Na koricama knjige – devojčica što čita knjigu na čijim koricama je devojčica što čita knjigu na čijim koricama... Neograničena deljivost materije, ulančavanje koje se ničim ne razrešava: svaki deo ima svojstva celine. Sve sitnija, na kraju sasvim nevidljiva devojčica. Bez samorazvića. A u samu knjigu indžijelu, malo će ko da zavirne. Premda istinska beskonačnost, navodno, ima svojstva duha, a ne materije.

Dakle, imate li lupu u kući? Da nadmudrimo fiziku i metafiziku. Ne misliš valjda da je Holmsova lupa ili Aristotelov durbin alatka istine? Utoliko pre jeste alatka stila. Zamagljivanja istine. Bitno je smanjiti rastojanja. Biti bliže sebi. Kerenski je odbijao da nosi naočari. Bio je to njegov, apstrakcionistički, pondering. Živeti znači približavanje i udaljavanje horizonta. Vrtoglavo uzletanje i propadanje. Strme rečenice-vriskovi. Promena vizure. Koprenasta daljina iznad visokih krošnji. Toj detinjoj razbibrizi (sedište na škriputavim, zarđalim lancima) zamah će dati otac, namah ozbiljan kao diskobolos. Kćer sekundira skupljanjem i opružanjem nogu, dok joj vetar huči u ušima. Niko nek ne protrčava ispod, propeta kriva ljuljaške ne zna za milost.

Ali ja, kao što znaš, nisam pristalica ružnih već ružičastih nijansi. Mogla si imati desetak godina. Noge su ti se smrzavale u dubokim cipelama na šniranje. Imala si kratkonose sanke od kuvane bukovine. Otac ih je svojevremeno kupio za vuču, a ne za lakomislenu otiskivanja niz zaleđene sinusoide. Nosila si zeleni hubertus, maslinaste boje, izdržljiv kao vrag. Sve u svemu, bila si draga mala devojčica dok si se sva zajapurena spremala za sledeći spust. Nastavnik Fabijan se očinski sašaptavao s nekom od majki. Ali ne bih baš sve da vaskrsnem, kao dokaz svog imaginarnog prijateljstva...

Ja, Krampus iz zarđale kutije *UNRRA* limunade u prahu. Gutam umesto tebe pastile ribljev ulja, što liče na rasute nebrušene granate s materine ogrlice. Tobož svemoćni *Drop Dead Fred*. Metamor iz mračnog ormana, gde si našla onu talasastu kutiju sa bojicama. Celog života si ih čuvala, u nekoj časi. Boravio sam u antiprostoru uličnog zida, iznad uzglavlja dečjeg kreveta (bračnog kreveta), koji se nastavljao u lavirint tvoje podsvesti. Kada

je prepotopski limeni šestar, onaj što se navlači na oglodanu olovku, počeo da pravi elipse umesto krugova, poturio sam ti komplet nadasve preciznih tehničkih cirklova.

Preteruješ u adoraciji roditelja. Iskoristi lupu na pravi način. Na kraju će se ispostaviti da je onaj beli prašak, s mirisom na badem, zapravo streptomycin. Ili nešto još gore. Ožiljci za koje se tvrdilo da su tragovi ranjavanja, uistinu su tragovi mladalačkih nepodopština. U somborskoj šumarskoj školi useljenoj u zgradu Županije, mladići iz Surdulice i Trstenika mokrili su u senatorske pisoare. A snaše iz Pačira sakrivala su menstrualne binde iza rola duborezbaranih stolova. Večita smena dekadentata i varvara. Zimski dvorac. Igrali su nogomet na ledinama zaraženim sibirskom jazvom. Čirevi su to, a ne ožiljci od metaka, na majstorima beskadavernih ubistava. Posle pola veka ispod uličnog flastera, pri spremanju tavana ili kopanju bunara, izranjaće neki nemetaforični kosturi.

U odelu krojenom po meri, u škriptavim dvobojnim cipelama, nekadašnji dendi pristaje na manire Titovih omladinaca. Ni njima ne smeta njegova herpesoidna šara. Momci sa radnih akcija, uvek na ivici mnogodetne kolonističke gladi, pohode mu žureve, i kao skakavci zaposedaju meke divane i duboke beržere, plešući uz zvuke lelujavih bakelitnih ploča. Pred zoru se gase svetla i pleše stiskavac. Domaćin oseća nešto tvrdo i hladno u pantalonama. Mangupska posla. Bila je to prazna boca penušavca ili ključ od internatske kapije, veličine dlana.

A tebi je pričao bajke. Slušala si iste priče po ko zna koji put. O jarcu živoderu, o lakomislenom petliću („Maco-braco, lija mene davi, hodi me izbavi“), o većitom uspostavljanju pravde („Širi baba ponjave, da ti serem dukate“). Naglo i osvetnički prelazilo se na zardale eksere, rajsnedle, zihernadle. Čitao ti je čika Jovine suspense. „U po crne tamne noći Feriz paša iz sna skoči.“ Pa onaj zagonetni sinopsis o nepovratnom silasku vila s istorijske scene, iz usta poslednjeg prebega, vile Andosile. Kada si imala temperaturu, zatvorenih očiju ti je recitovao *Gurija*, sa čijim autorom je derao mačke i lovio grgeče po mlakama Tise.

Da li se i sada, kada razbiješ ogledalo, spremno zaričeš na još sedam godina nesreće? Nije znao u koji razred ideš, viđao te je retko i ovlaš. Držala si ga podruku, i zacelo delovala starije od svojih godina (ili je on bio tako mladolik). Kad bi otvarao staklena restoranska vrata, servilnim konobarima pokazivao je u tvom pravcu. Sediš u polumračnoj radnji predratnog *Bate*, čušnuvši staru obuću pod stolicu. Uvek ostaje pri prvom izboru, koji nikada nije njegov. Ortopedske salonke najbolje bi pristajale personalnoj sekretarici neke londonске firme. Klasika koja je uvek u modi. Čekaju te i sada negde na tavanu, nosiš isti broj kao i ta devojčica koja ih se pomalo stidela.

Maštao je o ozelenjavanju pustinje. *Tamarix africana* raste u kolonijama, najčešće oko oaza. Zahvaljujući ljuspastom lišću, služi kao glavna ispaša za kamile, koze i pustinjske ovce. Intenzivnim brstom, tera izdanke iz razgranatog korena, i bokori se pri zemlji. Grupe tamariksa štrče na manjim ili većim humkama mrvičaste strukture, koje vetar ne raznosi (okolne palme i akacije nemaju oko sebe izraženih humki). Napadana vetrom, kalotasta uzvišenja postepeno denudiraju, otkrivajući stabla u propadanju. To je rezultat autointoksikacije (velika koncentracija soli kristalisane na opalom lišću). Postepenim rastom tama-

riksi se zatrpavaju vrlo slanim supstratom, debljine i do 8 metara. On ima toksično dejstvo, jer sprečava razmenu gasova. Na jednom hektaru deponuje se oko 620 kg soli godišnje, što je tokom niza godina vrlo visoka koncentracija. Tu so bi trebalo ukloniti, a ovu biljku izostaviti u projektovanju vetrozaštitnih pojaseva i umesto nje koristiti biljke koje ne zaslanjaju zemljište. Na osnovu ovog projekta o rasoljavanju libijske Sahare, objavljenog u *Šumarskom pregledu* za 1972, dobija poziv od Gadafija...

Žbunasta pustinjska biljka što ubija samu sebe, što samoograničava sopstveni rast, gomilajući so u humkama oko svog korena? Pa to je metafora svojevrsnog zakržljavanja, bliskog samoubistvu. Dugo sam se pitao da li je primenjiva i na tebe, sluteći da se to odnosi na tvoje pokušaje kakvog-takvog uzgajanja teksta. Roditelji kao izvor i kočnica stvaralaštva. Da li bi sve bilo isto da nisu tako očaravajući u tvome sećanju? Neguješ svoje slankasto bogotvorenje u obliku nenapisanog teksta, jer želiš da ga večno pišeš, duboko u sebi naravno.

Ja sam, između ostalog, i tvoj zamišljeni ljubavnik. Tačnije, bio sam. Odavno me nisi zvala. Sve sam radio vazdušasto i nežno, onako kako voliš. *Dance Me to the End of Love*. A propo. Sećaš li se da sam ti upravo ja pozirao za muške aktove: uvek si mi dodavala malo više mišićne mase, a smanjivala volumen potiljka. I nikada mi nisi prikazivala lice. Slikaš li još? Znam, slikanje zahteva fizičku kondiciju. Postavljanje štafelaja, mešanje boja, konačno sve te četkice i boje koje treba otvarati, zatvarati, ispirati u terpentinu. Trenutno ti je atelje u pčelinjaku, u senci hrasta i mečje leske. Uvek je zanimljivije družiti se s njima, skupljati plodove, svaki put drugačije. Nikad ne znaš šta će osvanuti. Jedne sezone normalni žirovi, od kojih se mogu praviti čovečuljci sa kopicama, a druge – tovari loptica, bez ikakve naznake unutrašnjeg sadržaja. Potom neke zveketave i bodljikave tvorevine, koje s gađenjem načišćavaš na đubrovnik. Tu se zapatila i kolonija tartufa. Ikrava, pepeljasta kalkutanska jaja, na koje navaljuju nezasićeni jamari.

Pod pritiskom si većitih istražnih radnji svoje majke. To te je onesposobilo da funkcioniš kako treba. Tuširaju te dvojkaši i trojkaši, o jediničarima i da ne govorimo. Nekada nije bilo tako, zaustavljali su te na ulici prestonički slikari i fotografi. Dobro de. U oba slučaja sam to bio ja. Stanovao sam prekoputa, u zgradi Mire Stupice, a ti si svakodnevno prolazila onuda. Kraj male galerije Grafičkog kolektiva na Bulevaru revolucije, u koju si redovno navraćala. Tu sam te kao zapazio. Tebe koju znam od rođenja. Iz majčine utrobe. Od onog džaka krompira u nedovršenoj kući u Kremni. A onaj brka što je godinama imao tezgju na beogradskim prevodilačkim susretima, i to sam bio ja. Nisi osetila ironiju u njegovom glasu dok vam je uvaljivao fotografije? Nisi valjda pomišljala da stvarno odeš kod njega na fotosešn?

Hej, setio sam taksiste, što plače na tvojim sahranama, lumpuje na tvojim svadbama, odsluša tvoja predavanja, večerava dosadne večere, dospeva do primarijusa, pridržava ti glavu dok povraćaš. Za lekove nikad ne uzima novac. To je čovek s misijom! To sam, oprosti, opet ja. Ja sam i tvoj idealni čitalac. Mogu se pohvaliti da razumem sve što prećutkuješ. „Uvek se više škodi rečima nego delom.“ Bla-bla-truč. Prećutala si svoju krpenu lutku na-

punjenu prpom, koja neprestano sipko krvari. Znam, znam da te dotiče svaki uzaludan napor. Leonard Koen – kada hoće da peva promuklo ili nikako. Leon Kojen – kada se trudi u balkanskim tribalnim zavadama. Takve stvari baš mogu da te tronu i razgale.

A majka ti je stvarno zamorna: za nju je sve Roršahova mrlja. Ako i nije demon, ali demonolog sigurno jeste. Detektor svekolikog zla, ali da li i protektor dobra? Tumači, presuđuje, kažnjava. Tokom celog života nisi uspela da joj se umiliš. Teško da ćeš ikada. A da stupiš u otvoreni rat, da napišeš bajku? Kralj koji poboleva od splina? Čekajući Godoa. Ko su princezini pomagači? Zmaj na izdisaju. Antagonisti? Pećar i ćumurdžija. Nisi dosledna. Koketuješ s paganstvom. Ne kažem da ne treba terati kontru, ali dokle ti tragovi kočenja? Kada će pasti krv? Promašila si temu. Treba da prodišeš u razređenom vazduhu dečjeg apokrifra. Svaka čast čaknutom Bugarinu sa lažnim imenom Elin Pelin. Ti kao da nisi htela da uvrediš aktivizam Mirka i Slavka. Treba ti matrica tužnih bajki – Malog princa, Male sirene, Devojčice sa palidrcvima, Olovnog vojnika, Srećnog princa. Cena njihove obuzetosti lepotom je sam život. Patnja kao ulaznica u raj. Ni traga od vitalizma tipa „kraj-konac, skoči miš u lonac“.

Zaboravljaš na sopstveni vrt, na plastične vedre, dvoručne korpe. Moraš ukloniti taj nikom potrebni rod, pun sunca i slasti, ali već prožet mirisima stelje i humusa. Zaludan, grobarski posao: izvrtanje na skrajnutu gomilu smeća. Neusaglašenost, razmimoilaženje sa prirodom. Rasipan, indukovani pobačaj. Ribizle se pune mrakom, i rasipaju, ostavljajući oglodani grozdčić, s dva-tri sve mutnija zrna. Drenjine krune svoj grimiz i posle trunu, dugo brboreći o nečem svom. Prepuštene zoljama, koje ih prošupljuju za jedno popodne. Njihove prazne opne spljoštiće prva kiša. Traje odučavanje od poriva prinošenja životu, a ne smrti. Kao kada potopiš kvočku u bure sa hladnom vodom. Pozovi onog među iz uspavanke. Neka se najede krušaka.

Tvor je izgleda jedini koji istinski voli tvoje golubove. Sred gomilice paperja – oglodan prsten. Mnogo je takvih gomilica. Venčavaju se antagonisti, u nedostatku boljeg. Soko kandžama, kao rukama, grabi srebrne poštare, ponekada sve po dvojicu. Drži ih kao vladarska znamenja. Harmonija hlapi iz akorda šumskog goluba-samca, koji nikako da sagrađi gnezdo po ukusu dolutale ženke. Usmrtitelji vredno rade svoj posao. Kojoj promiče na dve zadnje noge, kao čupakabra. Sumanuta doga nezaustavljivo kasa ritom i vija sopstveno preminuće. Bogomoljka. Veslari. Pauk otežao na niti paučine, poput ispljuvka. Raskoračena, sleđena gatalinka. Kornjača odbegla iz akvarijuma, sva oglodana, uporno mili ka bunaru, gde je čekaju psi. Zec zaboravljen u mrtvoudzlici, naduo se na suncu, neupotrebljiv.

Čula si me one noći. Bio sam posred neke suborganske, mikoidne metamorfoze. Osmi putnik. Subotička secesija. Onda se začuo bruj zvona i ti si bila spasena. Konačno si ugledala kopitanca ispod gamašni Poaroa. Vratila si mu njegovu lupu. Zakazala si krštenje poslednjim ostacima snage. Bio je septembar. Premnogo suvog lišća. Kuma bibliotekarka pojavila se sa zlatnim priveskom: knjiga indžijela nečitkog teksta. Vajkadašnji osećaj nelagodje u nogama. Stigmata. Od tada si kod kuće u Njegovim nedrima. Veruješ. Nikada ni za šta ne moliš. Zahvaljuješ Mu na svakom danu. Pripadaš Mu. Imam razloga da budem kivan.

Ali, navikao sam. Uvek kada se krštenje odvija u zrelim godinama, prate ga sladunjave mistifikacije. Jevgenije Šifers se čak proglasio kumčetom Isusa Hrista.

A šta ćemo sa kontrom? Poneka pijavica, šišmiš, kalambur? Baš u vreme molitve lutaju ti misli? Zevaš? Kijaš? Trebalo bi da prekrstiš zjapu. Inače eto tebe sa đavolkom u keceljku. Jeste, i čika Nemeš sam bio ja. Upravo sam izlazio pripit iz kafane. Išmrkavao sam nos na kaldrmu i brisao o kaput svoje polihistorске prste. U svetlu naše igre staklenih perli, trebalo je da to razumeš kao: „Pljujem na ceo svet.“ Potpis ispod citata trebalo bi da glasi: „Šopenhauzen.“ Šopen, Šopenhauer i Minhauzen. Amalgam bravade, mudrosti i hohštapleraja.

Kada si bila sasvim mala, roditelji su se zabavljali tako što bi se namrštili, dok si ti u odgovor plačno krivila usne. Potom bi se nasmejali, što je izazvalo tvoj uzvratni smeh. I tako mnogo puta. I uvek si im verovala, i reagovala na isti način, neosušenih suza. Igračka-plačka u jednom dejstvu, rekao bi melanholični Sterija. Igra skrivalice. Izraz čoveka kada izgubi odnosno nađe Boga. Tako nastaju duboke bore. O tome je lepo govorio pokojni profesor patristike, u tesnim kariranim pantalonicama na promaji Ruskog doma. Čak i on je bio svestan nužnosti libidinoznih veza. Ili jesi ili nisi seksi. Aseksualnost je bljak. Smešni čovečuljak što liči na Lija Marvina odmah je propanjkao tvoj libido. Pokaži mu srednjak i oduzmi mu reč. Nego, može vic? Recimo onaj o banani imakulati. Nemoj da se mrštiš, ti, koja si se opasivala opiračom, a gaćicama brisala suđe. Device su stvarno nepopravljive.

Dozivam ti u pamet beogradske tapkaroše uoči premijere Šukšinove *Kaline krasnaje*. Kroz kloket crnopotog argoa, pod kapuljačama vijetnamki, u uniseks mokasinama. Neuništivi beogradski efebi, sa šištavim palatalima i muklim vokalima, što uskraćuju svoje usluge pred kinotekom. Nikada sanjivi, uvek šanjivi. „Ne bi' te karô, matori, ni ža koje pare.“ U predeo šlica uguravaju bogzna šta, razmetljivo razbacuju noge kao da im smeta nabrekli ud. E takvi su i pisci. Večito *horny*. I Jerotići i Jerofejevi. A kakav si mi ti pisac? Od tada stojiš zamišljena pred biletarnicom.

Još uvek voliš sve sa prefiksom *ne*? Tako će ti neki nekrofil poturiti tajni apetit prema nestlama. Anima i Animus – to su srca dva, ljubili se grlili sve do pola dva. Kad je prošlo pola dva, skinu gaće obadva. I pritom biti autor *Mrtvih duša*. Luksuzna htonska koketerija Gogolja. Umesto da piše sabrana dela i kupi ćebe da pokrije bebe. Tolstoj? Sićušni zloduh. Kosmati patuljak sa palčevima za opasačem. Prgavi Hobit, što žudi za profanim muškim bratstvom, samo da je podalje od ženskinja. Bio je spreman da položi život za Četrtkova, kao Subotaj za Konana. „Sva ljubav i sva radost dolaze od pola.“ Ovo bi mogao da potpiše i Tišma, ali on nije voleo ničije društvo, pa ni radovanjsko.

Brodski? Običan snob. Sedi u „Florijanu“, gde su „svi sedeli“. Poverovao je, kao i svaki provincijalac, u svoju veličinu. Koliko puta sam čuo: „Svaki Božić provodim u Veneciji.“ Pokloništvo je jedno, a drugo – bespolno razmnožavanje snobizma. Partenogeneza u borsalinu i mantilu boje nane. Hidre i kvašćevi ruskog Njujorka. Opisao je svoje bekstvo iz Carigrada aka Stambola, gde je sve „mirisalo na mušku mokraću“. Izvaljen u fekalnom odoru venecijanskih kanala? Tja. Tja na kub. Ključno je ipak nešto drugo.

Ja sam i tvoja crno-bela mačka Ganeša. Obrve joj rastu u neredu, kao da ju je neko pogodio petardom. Najviše voli da drema na tvojoj žili kucavici, povremeno nežno ispuštajući kandže. Mada se čini gluva i slepa, pod određenim uglom liči na orku. Proleće je, slušaš slavu. Zaviruješ u gnezdo svijeno u grmu divlje ruže: tri majušna jajeta u nijansama pistača. A onda, jao, nigde ptičica, samo smrskane ljske. Skriven ispod pisaćeg stola, drobitim zubima slavujev kljun. Iz utrobe mi dopiru zvuci zadovoljstva: Glosofagija! Sa neskrivenim gađenjem okrećeš glavu ustranu. U znak pomirenja počinjem da predem dok se ti navikavaš na tišinu u dvorištu. Je li to Bašlar napisao da se o kandžama ne da srećno sanjariti?

Popovske žene redovno zatrudne posle tvog ispovedanja. A zar je lako klečati ispod felona. Između čoveka i žene uvek je intriga popa. Popovi i žene. Svetska klasika odavno je izjednačila njihovu siluetu. Jedan ovdašnji pop redovno je isprobavao ženske haljine u sekond-hend radnjici. Prodavačica je posle dezinfikovala kabinu aerosolom, krsteći se levom rukom. Pojac u crkvenom horu, sa štukastom devijacijom donje vilice, pola veka je dežurao pred javnim toaletom, gde su se nad pisoarima olakšavali posetioci delikatesne radnje, knjižare i berbernice. Čuveni filatelista bez jednog plućnog krila, čovek otmen i zakopčan, indignirano se žalio da je prinuđen da malu nuždu obavlja sa velikom nelagodnom.

Sećaš se instalacije zvane crkveni arhiv? Iz masivnog ormara izranja na stotine sokolskih publikacija, sa ljubičastim otiskom pečata advokata Kneževića. Sećam se kako sam mu (ja, bivši vlasnik hotela i kupleraja „Amerika“), posle svega, u penzionerskoj menzi služio supu, izvrćući šolju od alpake do poslednje kapi. Tu je i pokoja školska sveska, knjiga za decu, mađarska čitanka, udžbenik iz ginekologije (ćerka mu je studirala medicinu). Ruski molitvenici, štampani u pretprošlom veku, podmetnuti pod crvotočne police. Doktorska disertacija iz organske hemije dr Mila Budaka, čušnuta međ pravoslavne triode. Na otrgnutim koricama protokola umrlih – japanski predeo u tehnici zlatno-crnog laka. Astmatični uzdas prekokeanskog harmonijuma. Drveni držač Tore, nalik na oklagiju. Sred paučine i otrova za miševе – odbačeni špric. Prazna kutija, sa natpisom „ženski ulošci“. Prepoznaješ svoj rukopis, iz vremena bežanije, kada je ovde, u parohijskom domu, skupljana pomoć za izbeglice. Bilo je zabrađenih starica, ali i mladih žena. Sve valja lepo sortirati, po pravilima arhivistike. Pa i usne advokata Kneževića, još sjajne od supe, priljubljene uz zidnu utičnicu.

A šta je tvoje „iza horizonta“? Slutim da se rimuje sa samotnim osećanjem svemoći posle položenog ispita iz sociologije kulture, dok ležiš budna u devojačkoj sobi, sred grada što pulsira i raste, van tvog domašaja. Beograd *by night*. Ili carski osećaj vožnje taksijem po singapurskoj kišici, opet noću, pri svetlosti reklama, u osvajačkom pohodu ka ekvatoru. Osećaj moći i dostojanstva bez granica. Veoma uzbudljiv trip. O njemu svedoče zanosi Tome Galusa, koji je isto poznao tu „dozrelu vrućinu“ i „tropsko ludilo“. I on je nosio taj osećaj veličine sveta, kao krunu i žezlo što se ne ispušta...

Skoro sam siguran da je tvoj infantilni ideal začet u stripu sa stranica *Politikinog zabavnika*. Od sveg zla tamo su glupavi Kapetan i Inspektor, eventualno pakosni Bam i musavica Lena. Ne znam gde je to ostrvo, i zašto te privlači baš ta podela uloga, pod okriljem pretile Mame sa punđom u mrežici. Možda bi nam tvoj album sa fotografijama mogao otkriti po-

nešto. Neke zaleđene kadrove svetlopisa. Nekakvo nevidljivo savezništvo, i to upravo sa geografijom. Snažan i aktivan mir. Bim i Bum što se večito smeju, dok parobrod zamiče, „iza horizonta“.

Napokon, sestra Klementina što vozi bicikl punom brzinom, uživajući u okretanju pedala. U pravilnim intervalima, nakon desetak obrtaja, širi noge i žmuri. Predaje se mirisima jesenje večeri, nalikujući na pticu ili slepog miša. Bicikl je savršeno sluša. Uskoro nema potrebe za žmurenjem, bleđi i poslednji zrak sunca. Usporivši, kači skutove mantije koštanom štipaljkom za opasač, da ih lanac bicikla ne bi uvukao i iskidao. Ovako utegnuta, njena silueta postaje upadljivo ženstvena, kao sa rokoko slike. Odagnavši grešne pomisli, sestra Klementina navlači čelobran do obrva i prepušta se mirisu konjske balege. Čitavim njenim bićem odzvanjaju blagodarni ritmovi. Nadomak grada, na rampi, pružne talpe zamirisaše na sandalovinu...

LEKTIRA

- *Pišete li nešto?*
- *Ne. Kao žena nemam potrebu da doreknem prirodu.*
- *Pa pišite o tome.*

Iz razgovora s Miloradom Pavićem

Na ispražnjenoj sceni Knez Mihajlove – tek poneki gost prestonice. Žurim na svetkovinu koju sam unela u svoj stalni životni raspored. Unapred uživam u listanju blistavih stranica. Ponela sam torbu od polivinil jute s kolonijalnim natpisom, u nadi da ću je napuniti knjigama do vrha. Stiskam je uz grudi, dok se borim sa košavom i kišom. Grabim krupnim kocicama, povodeći se za trzajima kišobrana, koji se izvrcu i ovako i onako. Prolaznici su se povukli u bezbedni pojas nadstrešnica i pasaža, praveći neku vrstu ćutljivog špalira. Onda se kišobran konačno iščupao i bučno zakotrljao po mermernom pločniku. Kao da me je čekao svojom hirovitom putanjom, na mahove se zaustavljao, a potom opet ubrzavao. Popustljivo kaskam za njim, sležući ramenima. Jedan čovek iskoračuje, i lovi ga, kao loptu pred golom. Pruža mi dršku pripitomljenog amrela, uz galantni naklon.

Svoje redovno zadovoljstvo plaćam iz skromne uštedevine. Put, noćenje, danguba. Ni prtljag ne nosim. Punih dvadeset godina odsedam u istom hotelu.

Ovoga puta nije bilo nijedne slobodne sobe.

– Pa dobro – smiluje se recepcioner i pruži mi ključ.

– Koji sprat?

– Lift Vam ide do petog, a onda nastavite pešice.

Još je doviknuo da danas nema vode i da se ne nerviram, može da stigne svaki čas.

Ispostavilo se da vrata sobe nisu zaključana. Otvorila sam prozor da napravim promaju. Mora da sam bila prilično bučna, jer je ekipa radnika na skelama, sa susedne zgrade, prekinula rad i pogledala u pravcu prozora. Izvirujući, shvatila sam da se radi o jednoj od *onih* soba. Uostalom, i krevet je bio razmešten. U kupatilu nepovučena voda, na lavabou istisnuta tuba vazelina.

Bez dvoumljenja podižem tešku staklenu pepeljaru, pod kojom se nalazi svežanj novčanica. Ovlaš izvlačim nekoliko. Ravno tri hiljade, ispostavilo se posle.

Dok se književno veče Milorada Pavića privodi kraju, tiskam se ka gomili knjiga i kupujem *Strašne ljubavne priče*.

Noć sam provela s knjigom.